

Projektplan

Ekoturism i praktiken 2009 - en utbildning under tre årstider

Projektplan

Västmanlands Kommuner och Landsting (VKL) ansvarar på uppdrag från länets kommuner och Landstinget för samordning och utveckling av turismen i Västmanlands län. En viktig insats är att utveckla näringen utifrån de förutsättningar regionen besitter och de förväntningar som ställs från såväl nationella som internationella besökare.

Syfte och målgrupp

Syftet är att stötta lokala och innovativa turismsatsningar, särskilt med bas i natur- och kulturarvet. Utbildningen syftar till att fler turistföretagare ska samarbeta för att kunna erbjuda helhetslösningar som består av en eller flera komponenter som logi, transport, mat och upplevelse. Samtliga deltagare ska höja kvalitén på sitt företagande och minst fem deltagare ska ansöka och bli godkända enligt Naturens Bästas kriterier. Samtliga deltagare ska öka omsättningen med minst det dubbla som de betalar i kursavgift. Ambitionen är även att öka samverkan mellan företagare inom länet, över länsgränserna och internationellt. Därigenom stärks länets attraktionskraft.

Målgruppen är företag på landsbygden eller enskilda personer vilka är aktiva inom bygdeutveckling och vill utveckla eller starta turistföretag med ambitionen att certifiera verksamheten enligt Naturens Bästa.

Målgruppen är bred gällande t ex ålder, kön och etnicitet.

Mål

- Minst 15 deltagare, huvudsakligen från Västmanlands län. Även deltagare från de övriga "bergslagskommunerna" i Örebro och Dalarna i mån av plats.
- Deltagarna skall ha gått igenom sin verksamhet utifrån Naturens Bästas kriterier och minst fem deltagare ska ansöka och bli certifierade inom två år efter kursavslut.
- Att alla deltagare skall genomföra minst ett eget kultur- eller naturarrangemang inom sex månader från kursstart. Arrangemangen skall genomföras enligt Naturens bästas sex grundkriterier.
- Ett ytterligare mål är att arbeta fram en kursmodell som kan genomföras vid fler tillfällen inom länet eller i samverkan med andra regioner, t ex inom Östra Mellansverige.

Projektet genomförs i samarbete mellan Västmanlands Kommuner och Landsting (VKL) och Skogens konung/Kolarbyn. Dessutom genomförs utbildningen i nära samarbete med Ekoturismföreningen och lokala ekoturismföretag.

Projektägare och utbildningsansvarig är Västmanlands Kommuner och Landsting.

Kursansvarig är Skogens Konung/Kolarbyn.

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Ekoturism i praktiken – projektplan

1. Projektnamn

Ekoturism i praktiken - en utbildning under tre årstider.

2. Projektidé

Västmanlands Kommuner och Landsting (VKL) ansvarar på uppdrag från länets kommuner och Landstinget för samordning och utveckling av turismen i Västmanlands län. En viktig insats är att utveckla näringen utifrån de förutsättningar regionen besitter och de förväntningar som ställs från både nationella som internationella besökare.

Under de senaste åren har länets tillgångar i form av naturen och dess djurliv blivit allt mer aktuellt och intressant för både svenska som utländska besökare. Detta är inte en tillfällighet utan en pågående trend som bland annat understöds av den pågående klimatförändringen och vårt allt mer stadsbundna leverne. Idag finns det ett 10-tal aktörer i vår region som arbetar med att erbjuda besökare upplevelser som baseras på vår natur och dess djurliv. Det är dock få av dem som är certifierade eller på annat sätt tydligt utvecklade enligt de etablerade kvalitetssystem som finns, t ex Naturens bästa¹ och Gröna nyckeln². Västmanland har i ett internationellt perspektiv stora möjligheter att tillvarata naturen som en resurs för företaget. Naturens tillgångar talar samtidigt för att aktivt arbeta med företagsutveckling utifrån ett långsiktigt perspektiv där företagen förhåller sig till naturen på ett hållbart sätt.

Naturens bästa är ett banbrytande kvalitetsmärke för ansvarsfull upplevelseturism i naturen och utgår ifrån sex grundprinciper³. Naturens bästa ger alla svenska naturupplevelsearrangörer möjligheten att kvalitetssäkra sina produkter och tillsammans skapa ett nätverk för en effektiv marknadsföring. Idag är Naturens bästa en etablerad och naturlig plattform för många entreprenörer då de utvecklar sina verksamheter och når nya kunder och samarbetspartners.

I Västmanlands län finns de naturliga förutsättningar som krävs för att etablera fler verksamheter och utveckla dem utifrån Naturens bästa. Problemet är att det är en omfattande process att starta en ny verksamhet eller att utveckla en befintlig utifrån de kriterier som skall uppfyllas. Ytterligare en utmaning är att de flesta företag inom ekoturismen är mycket små, starkt beroende av en eller högst ett par nyckelpersoner, personalintensiva och har små marginaler i verksamheten. VKL vill i nära samarbete med ett av landets främsta ekoturismföretag skapa förutsättningar för fler entreprenörer att utveckla sina verksamheter eller etablera nya utifrån idag etablerade kvalitetssystem och befintliga nätverk. Eftersom företagen oftast är mycket små finns det stora fördelar med att skapa en gemensam utvecklingsprocess som utgår ifrån det praktiska genomförandet samt de kunskaper som finns bland deltagare och involverade externa parter. Utgångspunkten är att samtliga kursmoment skall baseras på praktiska övningar och erfarenheter i naturen.

---

¹ www.naturesbasta.se.

² www.hsr.se/sa/node.asp?node=1361.

³ www.naturesbasta.se/nb/grundprinciper.asp.

Genom denna insats skapas goda förutsättningar till en positiv utveckling av turismen i regionen utifrån länets naturliga tillgångar. Eftersom huvuddelen av naturtillgångarna finns i länets mindre kommuner bidrar utbildningen även till att diversifiera näringslivet i berörda kommuner.

3. Erfarenheter från tidigare projekt

Trots den ökade efterfrågan efter kvalitativa naturupplevelser finns det få exempel på utbildningar eller utvecklingsinsatser med denna omfattning i vår region. Enligt tillfrågade tjänstemän på Länsstyrelsen i Västmanlands län finns det inga liknande exempel i vår region idag. Vid en sökning⁴ efter ekoturismutbildningar på Internet framkommer ett flertal utbildningar, men dessa är främst engångsinsatser av kortare karaktär eller akademiska utbildningar vilka inte i första hand syftar till att skapa en utvecklingsprocess som denna. Genom projektägarens och kursansvariges kontaktnät kan vi dra erfarenheter från aktörer i landet. Under uppbyggnaden av kursen har flera aktörer varit involverade, t ex Ekoturismföreningen, lokala ekoturismföretag, VisitSweden⁵ och Sörmlandsturism AB⁶.

Utbildningen baseras på Ekoturismföreningens utbildningsmaterial. Ett material som är framtaget utifrån deras erfarenheter med att utveckla verksamheter inom samma område som detta projekt syftar till. Under kursens gång har vi tillgång till Ekoturismföreningens personal, vilka är behjälpliga vid planeringen av kursen, dess moment och även deltar vid vissa delar av genomförandet. Dessutom blir det naturligt för deltagarna att upparbeta en personlig kontakt med Ekoturismföreningen då de ämnar utveckla upplevelser som förhoppningsvis kommer att tillhandahållas och säljas genom föreningen och dess nätverk.

4. Vilka skall genomföra projektet?

Projektet kommer att genomföras i samarbete mellan Västmanlands Kommuner och Landsting (VKL)⁷ och en av regionens mest framstående ekoturismföretag, Skogens konung/Kolarbyn⁸. Dessutom genomförs utbildningen i nära samarbete med Ekoturismföreningen och lokala ekoturismföretag, t ex BirdsafariSweden⁹. Genom att både turismutvecklaren vid VKL och entreprenören vid Skogens konung/Kolarbyn aktivt medverkar vid planeringen och genomförandet av kursen skapas det en unik kombination av specialiserade kompetenser. Kompetenser som kompletterar vandra eftersom kursen baseras på två parallella processer. Den ena handlar om ”teori & företagsbesök” och den andra är workshops under tema ”Utveckla din affärsverksamhet”.¹⁰

Projektägare och utbildningsansvarig är Västmanlands Kommuner och Landsting.
Kursansvarig är Skogens Konung/Kolarbyn.

---

⁴ Kombinerade sökord: kurs, utbildning, ekoturism

⁵ www.visitsweden.com

⁶ www.sormlandsturism.se

⁷ www.vkl.se/artikel.asp?strukturId=869

⁸ www.kolarbyn.se

⁹ www.birdsafarisweden.se

¹⁰ Se även bilaga - kursplan.

5. Syfte och målgrupp

Syfte och målgrupp stämmer väl överens med de intentioner och prioriteringar som finns i Västmanlands landsbygdsprogram 2007-2013¹¹ (Åtgärd 313, Främjande av turistverksamhet). Syftet stämmer även överens med de strategier, mål och handlingsinriktningar som framförs under insatsområdet ”Regional identitet” i Västmanlands läns regionala utvecklingsprogram 2007-2020¹². Strategin är att utveckla besöksnäringen genom kvalitetssäkrade produkter och tjänster samt utveckling av småskalig turism i natur- och kulturmiljöer.

Syftet är med andra ord att stötta lokala och innovativa turismsatsningar, särskilt med bas i natur- och kulturarvet. Utbildningen syftar till att fler turismföretagare ska samarbeta för att kunna erbjuda helhetslösningar som består av en eller flera komponenter som logi, transport, mat och upplevelse. Samtliga deltagare ska höja kvalitén på sitt företagande och minst fem deltagare ska ansöka och bli godkända enligt Naturens Bästas kriterier. Samtliga deltagare ska öka omsättningen med minst det dubbla som de betalar i kursavgift. Ambitionen är även att öka samverkan mellan företagare inom länet, över länsgränserna och internationellt. Därigenom stärks länets attraktionskraft.

Målgruppen är företag på landsbygden eller enskilda personer vilka är aktiva inom bygdeutveckling och vill utveckla eller starta turistföretag med ambitionen att certifiera verksamheten enligt Naturens Bästa. Målgruppen är bred gällande t ex ålder, kön och etnicitet.

Deltagarna kommer att bjudas in genom idag etablerade kontakter med nätverk inom besöksnäringen, t ex Visit Bergslagen, Svartådalens bygdeutveckling, LEADER-områden, och genom de kontakter som finns via de två involverade parterna, d v s Skogens konung/Kolarbyn och Västmanlands Kommuner och Landsting. Dessutom är redan idag Ekoturismföreningen involverad i planeringen och kommer således att medverka till spridning av inbjudan, genomförandet och uppföljning av kursen.

6. Projektets mål

- ✓ Minst 15 deltagare, huvudsakligen från Västmanlands län. Även deltagare från de övriga ”bergslagskommunerna” i Örebro och Dalarna kan bli aktuella i mån av plats.
- ✓ Deltagarna skall ha gått igenom sin verksamhet utifrån Naturens Bästas kriterier och minst fem deltagare ska ansöka och bli certifierade inom två år efter kursavslut.
- ✓ Att alla deltagare skall genomföra minst ett eget kultur- eller naturarrangemang inom sex månader från kursstart. Arrangemangen skall genomföras enligt Naturens bästas sex grundkriterier.
- ✓ Ett ytterligare mål är att arbeta fram en kursmodell som kan genomföras vid fler tillfällen inom länet eller i samverkan med andra regioner, t ex inom Östra Mellansverige.

---

¹¹ www.u.lst.se/u/amnen/Lantbruk/Landsbygdsutveckling/Landsbygds-programmet.htm

¹² www.u.lst.se/u/amnen/Regional_utveckling/Regionalt_Utvecklingsprogram.htm

7. Genomförandeplan med tidsplan

Projektet pågår under perioden 5 januari 2009 och 1 december 2009. Slutrapportering sker till Länsstyrelsen i Västmanlands län senast 1 februari 2010.

En mer detaljerad kursplan återfinns i bilaga - kursplan.

Aktivitet:	Period:	Kostnad:
Projektstart med detaljerad planering av utbildningen och uppsökande verksamhet.	V. 2-5.	Projekt- och kursledning, Resor, Kursadministration.
<i>Kursstart:</i> Frågor inför....	V. 6	Projekt- och kursledning,
<i>Utbildningsvecka 1:</i> Teori varvat med praktiska moment och företagsbesök (3 dagar)	V. 8	Projekt- och kursledning, Kurslokaler, Utbildningsmaterial, Resor, Externa föreläsare, Kursadministration.
Individuell coachning med Kursansvarig 4h/deltagare.		
<i>Utbildningsvecka 2:</i> Teori varvat med praktiska moment och företagsbesök (3 dagar)	V. 17	Projekt- och kursledning, Kurslokaler, Utbildningsmaterial, Resor, Externa föreläsare, Kursadministration.
Individuell coachning med Kursansvarig 4h/deltagare.		
<i>Utbildningsvecka 3:</i> Teori varvat med praktiska moment och företagsbesök (3 dagar)	V. 24	Projekt- och kursledning, Kurslokaler, Utbildningsmaterial, Resor, Externa föreläsare, Kursadministration.
Individuell coachning med Kursansvarig 4h/deltagare.		
<i>Visningsresa:</i> Vi besöker och genomför om möjligt deltagarnas arrangemang. (3 dagar). Ett annat alternativ är att deltagarna medverkar under arrangemang som t.ex. "Årets vildmarkskock" i Sikfors eller Vildmarksmässan.	V. 38	Projekt- och kursledning, Resor.
<i>Utvärdering, färdigställande av kursmodell och slutrapportering:</i>	V. 39-48	Projekt- och kursledning.

8. Plan för hur du skall sprida resultatet

Utbildningen kommer att bevakas genom artiklar och notiser i nyhetsbrevet ”Turism i Västmanland”¹³, vilken skickas ca åtta gånger per år av Västmanlands Kommuner och Landsting (VKL). Nyhetsbrevet har idag drygt 1 200 prenumeranter. Kursansvarig kommer att skriva om utbildningen på webbplatsen www.kolarbyn.se. Målsättningen är även att deltagarna själva skall vara aktiva för att få in artiklar om utbildningen och deras verksamheter i olika medier. Även Ekoturismföreningen har intresse av att bevaka utbildningen. Eftersom utbildningen syftar till att fler företag kan erbjuda ”helhetslösningar” kommer samarbeten att etableras under processens gång. Det finns flera olika projekt och nätverk i regionen som kan fungera som arenor för möten och utbyten samt spridning av resultaten, t ex Drivkraft vid Mälardalens högskola.

Efter projektavslutet kommer resultatet att publiceras i VKLs nyhetsbrev och användas som referens under de seminarier som arrangeras av VKL för länets intressenter inom besöksnäringen.

9. Övergång till ordinarie verksamhet

Utbildningen kommer att övergå i ordinarie verksamhet(er) genom att deltagarna har utvecklat kultur- och naturevenemang som drivs i deras respektive verksamheter. Målsättningen är även att ta fram en kursmodell som kan genomföras vid fler tillfällen inom länet eller i samverkan med andra regioner, t ex inom Östra Mellansverige.

---

¹³ www.vastmanland.se/sv/nyhetsbrev_s823.html